Suomen Rauhanturvaajaliitto ry
Jorma Ala-Sankila, puheenjohtaja
22.4.2025

Eduskunnan Puolustusvaliokunta

VNS 9/2024 vp Valtioneuvoston puolustusselonteko

Teema: Sotilaallinen kriisinhallinta selontekokaudella

1. Lausunnon antaja

Suomen Rauhanturvaajaliitto ry (jäljempänä: SRTL) on sotilaalliseen ja siviilikriisinhallintaan osallistuneiden suomalaisten etujärjestö ja kriisinhallinnan kokemusasiantuntija. Noin 55 000 henkilöä on vuodesta 1956 osallistunut kriisinhallintaoperaatioihin eri puolilla maailmaa. Kriisinhallintaveteraanit ovat palvellessaan toteuttaneet Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa sekä Puolustusvoimien neljättä päätehtävää. SRTL edustaa heitä ja maamme kaikkia veteraaneja kansainvälisissä veteraanijärjestöissä.

SRTL kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausuntonsa ja pyydettynä toteaa kunnioittaen seuraavaa:

2. Lausunto

SRTL:n mielestä Valtioneuvoston selonteossa on määritelty hyvin Suomen puolustukseen liittyvä osallistuminen ulkomaanoperaatioihin ja niiden merkitys ottaen huomioon toimintaympäristön muutokset ja liittoutuminen.

Selonteon mukaan Suomen osallistuminen ulkomaanoperaatioihin kattaa sotilaallisen kriisinhallinnan ohella koulutus- ja neuvonantotoiminnan, kansainvälisen yhteistoiminnan ja avunannon tehtävät sekä osallistumisen Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin.

Selonteon mukaan laajasti ottaen kriisinhallinta on Suomen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitikan keskeinen väline, joka liittyy kaikkiin konfliktien vaiheisiin. Myös sotilaallisen kriisinhallinnan merkitys nähdään tärkeänä niin kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämisessä ja palauttamisessa sekä avustustoiminnan ja siviiliväestön suojaamisessa. Osallistumisen tällaisiin operaatioihin myös jatkossa katsotaan edistävän ulko- ja puolustuspoliittisten tavoitteiden saavuttamista sekä parantavan kansallista puolustuskykyä.

Selonteon mukaan Suomi jatkaa osallistumistaan kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan koko lailla nykyisellä panostuksella. Samalla arvioidaan, että operaatioita joudutaan toteuttamaan entistä vaativammissa olosuhteissa. Selonteossa todetaan edelleen, että Suomi osallistuu säännöllisesti Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin sitoutuen vastuullisesti Naton pelotteeseen ja puolustukseen koko liittokunnan alueella. Lisäksi todetaan, että Suomi osallistuu Naton, EU:n ja YK:n nopean toiminnan joukkoihin.

Vaikka osallistumistarpeiden ja kansallisten resurssien tasapainoa arvioidaan tarkasteltavan kokonaisuutena, on oletettavaa, että erilaisten ulkomaanoperaatioiden määrä lisääntyy ja niiden vaativuustaso kasvaa. Tämä edellyttänee sekä henkilö- että taloudellisten resurssien lisäämistä. Jotta erilaisiin tehtäviin saadaan sijoitettua sopivat henkilöt, on palvelussuhteiden ehdot ja eri henkilöryhmien käyttö operaatioissa arvioitava huolellisesti. Lisäksi onnistunut rekrytointi edellyttää rehellistä ja uskottavaa tiedottamista palveluksen olosuhteista ja riskeistä. Ulkomaanpalveluksen laajentuvat tehtävät on myös nykyistä paremmin huomioitava puolustusvoimien koulutuksen järjestelyissä.

Joukkojen kouluttamista, muodostamista ja käyttöä eri tyyppisissä ulkomaanoperaatioissa on ehkä tarkasteltava kokonaisuutena, jolloin ammattitaidon kehittyminen ja sen hyödyntäminen saadaan tehokkaammaksi puolustuskykyä palvelevaksi. Erilaisista ulkomaanoperaatioista muodostuu jatkossa joka tapauksessa yhä keskeisempi osa puolustusvoimien arkipäivää.

Muuttuvassa turvallisuusympäristössä ja liittokunnan tehtävissä sotilaat joutuvat kohtaamaan yhä moninaisempia haasteita. Valtion järjestämä, sotilaat ja heidän läheisensä huomioiva psykososiaalinen tuki ennen palvelusta, sen aikana ja sen jälkeen on sekä moraalin että palvelusmotivaation kannalta ehdottoman tärkeää. Taloudellisia resursseja on osoitettava myös tämän palvelu- ja tukitoiminnan järjestämiseen.

Suomen Rauhanturvaajaliitto korostaa uusissa olosuhteissa vuosikymmenten aikana rakennetun suomalaisen sotilaan turvaverkon tärkeyttä. Perusta on hyvä, mutta sen parantamista on edelleen jatkettava. Viranomaisten ja vapaaehtoisten järjestöjen muodostamaa kustannustehokasta järjestelmää tulee kehittää vastaamaan nykyajan ja sotilaallisen liittoutumisen mukanaan tuomia vaatimuksia. Se tarjoaa erinomaisen pohjan uudistamiselle.

Suomen Rauhanturvaajaliitto ry

Jorma Ala-Sankila
Puheenjohtaja
Kenraalimajuri, evp